

Thursday, 8 May 2008

Sanskrit – Intermediate Level

Paper 1

Time: 1 hour and 30 minutes

Instructions to Candidates

Answer ALL questions.

Write your answers in the Answer Book provided.

Information for Candidates

In Sanskrit passages, underlined words are glossed.

The marks for the various parts of questions are shown in round brackets: e.g. (2).

You are reminded of the importance of accurate spelling, punctuation, grammar and orderly presentation in your answers. A total of two marks will be awarded for correct spelling of Sanskrit words in transliteration and Devanāgarī.

This paper has three questions. All blank pages are indicated.

Turn over

Answer all THREE Questions.

1. Translate into English:

Pradyumna is thrown into the ocean, swallowed by a fish, and finally rescued.

कृष्णस्य पुत्रः प्रद्युम्नो नाम । यदा प्रद्युम्नो जात-
स्तदैको राक्षसस्तमपाहरत् । स राक्षसः प्रद्युम्नं समु-
द्रेऽक्षिपत् । तत्र प्रद्युम्नो विशालेन मत्स्येन खादितः ।
स मत्स्यो राक्षसस्य धीवरैर्गृहीतः । राक्षसस्य भार्यया
5 मत्स्यस्योदरश्छिन्नः । उदरात्प्रद्युम्नो बहिर्गागच्छत् । सो
ऽजीवदेव । तस्मिन्नेव काल ऋषिस्तत्रागच्छतामवदञ्चायं
कृष्णस्य पुत्रः । स तव नाथेन गृहीतः समुद्रे क्षिप्तश्च ।
तं रक्षेति । एवं प्रद्युम्नो राक्षसस्य भार्यया पालितः ।
साचिरेण तस्मिन्बालकेऽस्निह्यत् । स प्रद्युम्नो वीरः
10 कुमारो भूत्वा राक्षसस्य कर्माण्यशृणोत् । स राक्षसेन
सह युद्धमकरोत्तं व्यापादयच्च ॥

dhivara (m) fisherman
udara (m) belly
bahis out
nātha (m) husband

pālita (mfn) protected
snihyati falls in love (+ 7th case ending)
kumāra (m) youth

(25 marks)

**THERE ARE NO
QUESTIONS ON THIS PAGE.
GO ON TO PAGE 4
FOR QUESTION 2.**

Passage for Comprehension

2. Read through the following passage carefully. Do not write out a translation, but answer the questions which follow. Your answers should be in English, with Sanskrit names in transliteration.

Sumukha is honoured by King Brahmadatta for loyalty to the swan king Dhṛtarāṣṭra.

हंसानां नृपो धृतराष्ट्रो नाम । तस्यामात्यः सुमुखो
नाम । तौ सुन्दरे जलाशयेऽवसताम् । यत्र यत्राग-
च्छद्भृतराष्ट्रस्तत्र तत्रागच्छत्सुमुखः । दूरे मनुष्याणां नृपो
ब्रह्मदत्तो नाम । स धृतराष्ट्रं द्रष्टुमैच्छत् । तस्माद्ब्रह्म-
5 दत्तेन विशिष्टो जलाशयः स्वस्य राजगृहस्य समीपे
कृतः । ब्रह्मदत्तस्य जलाशयः श्रेष्ठो लोके । सर्वेभ्यो
लोकेभ्यः खगा ब्रह्मदत्तस्य जलाशयं द्रष्टुमागच्छन् ।
धृतराष्ट्रोऽपि सुमुखेन सह तत्रागच्छत् । जलाशये ब्रह्म-
दत्तेन पाशः कृतः । पाशे धृतराष्ट्रस्य पादो गृहीतः ।
10 अस्माज्जलाशयाद्गच्छ हे सुमुखेत्यक्रोशद्भृतराष्ट्रः । सुमु-
खस्तु प्रत्यवदद्यत्र यत्र त्वं गच्छसि तत्र तत्राहं गच्छामि ।
तस्मादत्रैव तिष्ठामीति । तौ हंसौ ब्रह्मदत्तेन पूजितौ ।
वीरः सुमुखो विशेषतः पूजितः ॥

haṁsa (m) swan
jalāśaya (m) lake
draṣṭum to see

pāśa (m) a trap
pūjita (mfn) honoured

- (a) What function did Sumukha fulfil in the swan kingdom? (line 1) (1)
- (b) How is the lake where the two swans lived described? (line 2) (1)
- (c) How is Sumukha's loyalty to the king indicated in lines 2 and 3? (2)
- (d) What did King Brahmadata want to do? (line 4) (2)
- (e) Where was Brahmadata's special lake made? (line 5) (2)
- (f) Translate '*brahmadattasya jalāśayaḥ śreṣṭho loke*'. (line 6) (5)
- (g) When he was caught in the trap, what did Dhṛtarāṣṭra tell Sumukha to do? (line 10) (1)
- (h) Translate '*vīraḥ sumukho viśeṣataḥ pūjitaḥ*'. (line 13) (5)

(19 marks)

SET TEXT – RĀMĀYAṆA (adapted)

Passage for Comprehension

3. Read through the following passage carefully. Do not write out a translation but answer the subsequent questions. Your answers should be in English, with Sanskrit names in transliteration.

Story: Mithilā

यदा दशरथस्तस्यानुजामददात्तदा मुनिना सह रामोऽ
रण्यमगच्छत् । तत्र वने बहव ऋषयोऽवसनाश्रमेषु ।
ते सर्वदा ध्यानमाचरन्त्यज्ञानकुर्वन् । तस्मिन्नेव काले
बहवो राक्षसास्तान्मुनीनबाधन्त । राक्षसेभ्यो मुनीनां
5 रक्षणायगच्छद्रामः । यत्र यत्रागच्छद्राघवस्ततस्ततो
निशाचरा भीता अभवनगच्छंश्च । यत्र कुत्रापि
राक्षसानपश्यतां रामो लक्ष्मणश्च तत्र तान्व्यापादय-
ताम् । यदा सर्वे निशाचरा हता निर्गता वासन्तदा
रामो वनमत्यजन्मिथिलां चागच्छत् । तस्मिन्देशेऽ
10 तीव पण्डितो नृपो जनको नाम राज्यमकरोत् ।
जनकस्यातीव सुन्दरी कन्या सीता नाम । सर्वासां
नारीणां श्रेष्ठा सेत्यचिन्तयञ्जनाः । सीतया सह
विवाहं करिष्यामीत्यचिन्तयन्सर्वे नृपाः । ततस्ते
मिथिलां प्रति समागच्छन् ॥

- (a) With whom did Rāma go to the forest? (line 1) (1)
- (b) Translate '*tatra vane bahava ṛṣayo'vasan āśrameṣu*'. (line 2) (7)
- (c) According to line 3, what were the sages always doing? (4)
- (d) Translate '*rākṣasebhyo munināṃ rakṣaṇāyāgacchadrāmaḥ*'. (lines 4 and 5) (6)
- (e) What did the night-wandering demons do wherever Rāma went? (line 6) (1)
- (f) What did Rāma and Lakṣmaṇa do to the demons they saw? (lines 7 and 8) (1)
- (g) Who ruled in Mithilā? (line 10) (3)
- (h) Translate '*janakasyātīva sundarī kanyā sītā nāma*'. (line 11) (7)
- (i) What did people think of Sītā? (lines 11 and 12) (3)

(33 marks)

END

BLANK PAGE